

THE PROVINCE'S MANAGEMENT STYLE IN DRIVING THE ECONOMY OF
THE AREA, CONTACTING THE SPECIAL ECONOMIC ZONE
: CASE STUDY IN SA KAEO PROVINCE

Rungsun Kriangkrai¹, Teetat Treesirichot¹

Graduate School of Commerce, Burapha University, Chon Buri 20131, Thailand

ABSTRACT

This research is aimed at developing the province's management model in driving the economy of the area, contacting the Special Economic Zone: a case study of Sa Kaeo Province. Conducting research 4 steps. Step 1 is to review the current status from the literature review step 2 to confirm the results of the literature review and to find the factors necessary to drive the economy of the province. Step 3 is a study of factors used in driving the economy of the province. By using Delphi Technique, using 3 rounds of questionnaires, 20 experts, using a specific selection, step 4 is to synthesize the pattern and certify the province's management style to drive the economy in the area of contact with the economic zone: a case study of Sa Kaeo Province. Expert with expertise from Office of the National Economic and Social Development Council, number of expert is 3 persons, by group meeting. Tooling are used as questionnaires, guidelines for in-depth interviews, Group conversation and observation without participation. Collect data and analyze quantitative data with the program Computer prefabricated statistics using percentage, mean, and standard deviation. And analyze qualitative data with induction analysis. (Induction Analysis) There are 15 factors that are driven by the drive. The operation must be carried out through 3 groups of people: 1. Government officials. Which will act as a coordinator to create cooperation from all parties. 2. People and communities in contact areas with special economic areas acting to create activities in the value chain system following the investor's investment in the special economic zone area. 3. Investors or entrepreneurs cooperate with the government and people or communities in the area, which to contact the district Special economy zone, that he invested in. In the development of the value chain in the area and community which will improve the economy of all sectors

Keywords: economic driving, Community economy, Special Economic Zone, The province's economy

*Author e-Mail address: rkreangk@gmail.com ; tresirichod@yahoo.com

รูปแบบการจัดการของจังหวัดในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพื้นที่ติดต่อกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ : กรณีศึกษาจังหวัดสระแก้ว

รังสรรค์ เกรียงไกร¹, ธิทัต ตรีศิริโชติ¹

วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี 20130, ประเทศไทย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยโดยมีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการของจังหวัดในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพื้นที่ติดต่อกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ : กรณีศึกษาจังหวัดสระแก้ว ดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 เป็นการทบทวนสถานะปัจจุบันจากการทบทวนวรรณกรรม ขั้นตอนที่ 2 เพื่อยืนยันผลการทบทวนวรรณกรรมและค้นหาปัจจัยที่จำเป็นต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของจังหวัด จึงดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก ขั้นตอนที่ 3 เป็นการศึกษาถึงปัจจัยที่ใช้ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของจังหวัด โดยใช้เทคนิคเดลฟิ (Delphi Technic) ใช้แบบสอบถามจำนวน 3 รอบ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 20 คน ใช้การเลือกแบบเจาะจง ขั้นตอนที่ 4 เป็นการสังเคราะห์รูปแบบและรับรองรูปแบบการจัดการของจังหวัดในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจในพื้นที่ติดต่อกับเขตเศรษฐกิจ : กรณีศึกษาจังหวัดสระแก้ว ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญจาก สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จำนวน 3 คน โดยการประชุมกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยโปรแกรม คอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Induction Analysis) ผลการวิจัยพบว่า มีปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่มีส่วนในการขับเคลื่อนอยู่ 15 ด้าน โดยการขับเคลื่อนต้องดำเนินการผ่านกลุ่มบุคคล 3 ฝ่ายคือ 1. เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ซึ่งจะทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงาน ให้เกิดความร่วมมือจากทุกฝ่าย 2. ประชาชนและชุมชน ในพื้นที่ติดต่อกับพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ ทำหน้าที่ให้เกิดกิจกรรมในระบบห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ต่อเนื่องจากการที่นักลงทุนมาลงทุนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ 3. นักลงทุนหรือผู้ประกอบการให้ความร่วมมือกับภาครัฐและประชาชนหรือชุมชนในพื้นที่ติดต่อกับเขตเศรษฐกิจพิเศษที่ตนเข้าไปลงทุน ในการพัฒนาห่วงโซ่คุณค่าให้เกิดขึ้นในพื้นที่และชุมชน ซึ่งจะช่วยให้เศรษฐกิจของทุกภาคส่วนดีขึ้น

คำสำคัญ : การขับเคลื่อนเศรษฐกิจ เศรษฐกิจชุมชน เขตเศรษฐกิจพิเศษ เศรษฐกิจของจังหวัด

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มาตรา 65 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 65 ตามราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134 ตอนที่ 40 ก. (2560), ได้บัญญัติให้รัฐทำกรอบยุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศ โดยจัดทำยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี เพื่อใช้ในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน (สิงค์ วิเศษพจนกิจ, 2559, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๓ ตอนที่ ๑๑๕ ก, 2559) เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ “**ประเทศไทยมีความ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง**” นำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุขและสนองต่อการบรรลุซึ่งผลประโยชน์ชาติ ในการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน สร้างรายได้ระดับสูง เป็นประเทศพัฒนาแล้ว และสร้างความสุขของคนไทย สังคมมีความมั่นคงเสมอภาค และเป็นธรรม (วิลาศ อรุณศรี, 2559) ประเทศสามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจ กระบวนการพัฒนาโดยยุทธศาสตร์ชาติจะเป็นแผนแม่บทหลักในการพัฒนาประเทศในระยะยาว และจะมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 เป็นแผนงานในช่วงระยะเวลา 5 ปีนี้โดยกำหนดให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ การพัฒนาประเทศไทยในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ในสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว และเชื่อมโยงกันใกล้ชิดมากขึ้น การพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และเป็นรูปแบบของวิวัฒนาการที่มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคม

รวมถึงการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก ขณะที่ประเทศไทยเอง ก็มีข้อจำกัดในการพัฒนา ทั้งด้านเทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อเป็นปัจจัยในการขับเคลื่อนการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน ภายใต้สถานการณ์ที่ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศมีข้อจำกัด โดยจะต้องลดความเหลื่อมล้ำภายในสังคมไทยลง และสร้างขีดความสามารถและโอกาสในการแข่งขันให้มากขึ้น (ลดาวัล คำภา, 2559) รัฐบาลได้ออกแผนสนับสนุน อีกหลายประการ เช่น แผนงานพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (พ.ศ. 2560-2564) โดยวัตถุประสงค์ เพื่อสนับสนุนการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ส่งเสริมการขยายตัวทางเศรษฐกิจ เพิ่มการจ้างงาน ยกระดับคุณภาพชีวิตและรายได้ของประชาชน โดยการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษขึ้นโดยพิจารณาคัดเลือกพื้นที่ที่มีศักยภาพจำนวน 10 พื้นที่ (โชติกา ชุ่มมี และ ศรีนรินทร์ เผ่าพงษ์ไพบูลย์, 2558) โดยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีเป้าหมายหลักเพื่อดึงดูดนักลงทุนต่างชาติ เพิ่มการจ้างงาน กระจายความเจริญสู่ท้องถิ่นเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจ เป็นการจัดระเบียบบริเวณแนวชายแดน และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ทางรัฐบาลให้ความสำคัญกับการส่งเสริมเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นอย่างมาก เพื่อดึงดูดนักลงทุนต่างชาติ (Foreign Direct Investment: FDI) โดยมีมาตรการสนับสนุนและส่งเสริมต่าง ๆ เช่น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การให้สิทธิประโยชน์การลงทุนทั้งที่เป็นรูปแบบภาษีและไม่ใช้ภาษี และ

การตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการลงทุน (วุฒิสาร ตันไชย, 2559) และได้มีการศึกษาเพื่อจัดทำกลยุทธ์ในการที่จะพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษจำนวนมาก ซึ่งจะส่งผลให้พื้นที่นั้นจะมีการลงทุน ทำให้เกิดความเจริญด้านเศรษฐกิจเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่ไม่พบว่าได้มีการศึกษาถึงกลยุทธ์ที่จะขับเคลื่อนเศรษฐกิจในพื้นที่เขตติดต่อกับพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ เป็นการเฉพาะ ทั้ง ๆ ที่เป็นพื้นที่ต่อเนื่องกันอยู่ในจังหวัดเดียวกัน โดยมีพื้นที่และประชากรมากกว่า ว่าจังหวัดควรใช้รูปแบบการจัดการอย่างไร เพื่อให้ประชาชนเจ้าของพื้นที่ติดต่อกับพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ได้รับประโยชน์จากโอกาสที่ภาครัฐได้ส่งเสริมการลงทุนในเขตพื้นที่จังหวัดของตน เป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษดังกล่าว โดยกลยุทธ์ที่จะนำมาใช้ต้องสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ที่กำลังจะเปลี่ยนไป ตามความเจริญของพื้นที่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ สภาพดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาว่า จังหวัดควรมี รูปแบบการจัดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจในพื้นที่ติดต่อกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ มาช่วย ในการที่จะขับเคลื่อนเศรษฐกิจของจังหวัด เพื่อให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ติดต่อกับพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ สามารถมีสภาพเศรษฐกิจ และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เจริญไปพร้อมกันทั้งจังหวัด โดยอาศัยโอกาสที่รัฐบาลมาส่งเสริมเขตเศรษฐกิจพิเศษ ในพื้นที่ของตน โดยกลยุทธ์หรือรูปแบบที่นำมาใช้จะสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ด้านที่ 2 ความสามารถในการแข่งขัน วาระที่ 28 ส่งเสริมชุมชนเข้มแข็ง สำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะใช้พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เป็นพื้นที่ศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการของจังหวัดในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพื้นที่ติดต่อกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ : กรณีศึกษาจังหวัดสระแก้ว

กรอบแนวทางการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ จะทำการศึกษาถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดการขับเคลื่อน และขบวนการขับเคลื่อนว่ามีขบวนการใดบ้าง มีรูปแบบโดยใช้ทฤษฎีกระบวนการอ้างอิงในการศึกษา

Input	Process	Output
- ประชาชน ผู้นำชุมชน และเครือข่ายชุมชน	1. กระบวนการสร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วม 1.1 การให้ข้อมูลข่าวสาร 1.2 การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน 1.3 การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการ 1.4 การให้ความร่วมมือ โดยตัวแทนของกลุ่มเครือข่ายชุมชนร่วมตัดสินใจ 1.5 การเสริมอำนาจให้กับประชาชน ในการพิจารณาตัดสินใจในการดำเนินการและติดตามประเมินผลการดำเนินงาน (สวัสดิ์ บุรีกุล,2558)	- ได้รูปแบบการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของจังหวัดที่มีพื้นที่ติดต่อกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ - เศรษฐกิจของพื้นที่ ที่ติดกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ มีการเจริญเติบโตขึ้น - รายได้ภาคประชาชนในพื้นที่สูงขึ้น
- การทำงานร่วมกันของภาครัฐ (ศีกดา ตีเสชา,2558) - นโยบายของภาครัฐ - โครงสร้างพื้นฐานของจังหวัดสระแก้ว - บริบทของพื้นที่ ปัจจัยภายในที่เป็นจุดแข็งของพื้นที่	2. กระบวนการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่า 2.1 กิจกรรมหลัก - <u>โลจิสติกส์</u> เข้า เช่น การจัดหาวัตถุดิบ การขนส่ง - กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการผลิต - <u>โลจิสติกส์</u> ออก เช่นการจัดจำหน่าย การกระจายสินค้า 2.2 กิจกรรมสนับสนุน - การจัดซื้อจัดหาเพื่อนำไปใช้ในกิจกรรมหลัก (ชาญณรงค์ ไชยโสคา,2557, เจริญ ตันสุชาติ,อาชิริ เชื้อเมืองพาน,ธรรมาชนก คำแก้ว,บุษิตา พันธุ์มี,2558)	

ภาพที่ 1 กรอบแนวทางการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยรูปแบบการจัดการของจังหวัดในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพื้นที่ติดต่อกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ : กรณีศึกษาจังหวัดสระแก้ว ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย จะดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยจะศึกษาบริบทของพื้นที่ในจังหวัดสระแก้ว และที่พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษของจังหวัดสระแก้ว เพื่อเก็บข้อมูลเบื้องต้น หลังจากนั้นทำการสังเคราะห์ประเด็นแนวคิด

ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วย การบริหารงานเชิงกลยุทธ์ของหน่วยงานรัฐ หรือ หน่วยงานที่เป็นสาธารณะ การดำเนินการจัดการ พื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ และ พื้นที่ใกล้เคียง ของ ประเทศต่าง ๆ หลังจากนั้นทำการวิเคราะห์ ปัจจัยหรือองค์ประกอบภายในและภายนอกที่ ส่งผลกระทบต่อทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรม ของจังหวัดสระแก้ว ด้วยเครื่องมือ วิเคราะห์ปัจจัยภายนอกและภายใน (SWOT Analysis) (Ghorbani,A.,Raufirad,V.,Rafiaani, P., & Azadi, H. 2015).

2. ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกับ ผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งจะประกอบด้วย ผู้ว่าราชการ จังหวัดสระแก้วหรือผู้แทน และ สัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) กับ หน.หน่วยงานหรือ ผู้แทน ที่มีส่วนดำเนินการพัฒนาทางด้าน เศรษฐกิจของจังหวัด ประกอบด้วย 1. เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หรือผู้แทน 2. พาณิชย์จังหวัดหรือผู้แทน 3. ประธาน หอการค้าจังหวัดหรือผู้แทน 4. นายกองค้การ บริหารส่วนจังหวัดหรือผู้แทน

3. ดำเนินการวิจัยด้วยเทคนิคเดลไฟล์ (Delphi Technic) โดยนำผลที่ได้จาก วิเคราะห์ ตามขั้นตอนที่ 2 และขั้นตอนที่ 3การสัมภาษณ์ เชิงลึกมาสรุปผล และดำเนินการสร้าง แบบสอบถามเปิดเพื่อส่งให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 20 ท่าน เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์และ วิจารณ์อย่างกว้างขวางในทุก ประเด็น (เป็นการเข้าสู่กระบวนการวิจัยด้วย เทคนิคเดลไฟล์ รอบที่ 1)

3.1 ดำเนินการส่งแบบสอบถาม ครั้งที่ 2 โดยใช้แบบสอบถามฉบับใหม่ที่ได้จาก การรวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ตอบ คำถามเปิด ในครั้งที่ 1 มาสร้างเป็นคำถามปิด ซึ่งจะสร้างเป็นคำถามแบบประเมินค่า (Rating Scale Questionnaire) แล้วส่งให้ผู้เชี่ยวชาญ

ตอบ (เป็นกระบวนการวิจัยด้วยเทคนิคเดลไฟล์ รอบที่ 2)

3.2 ดำเนินการส่งแบบสอบถามครั้งที่ 3 แต่ก่อนที่จะส่งคำถามครั้งที่ 3 จะนำคำตอบของ คำถามครั้งที่ 2 มาวิเคราะห์หาคำมัธย ฐานและพิสัยควอไทล์ของคำถามในแต่ละข้อ แล้วใช้ข้อความเดิมนั้นสร้างเป็นแบบสอบถาม ฉบับใหม่ โดยใส่คำมัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์ ไว้ด้วย พร้อมกับบอกให้ผู้เชี่ยวชาญท่านนั้น ทราบว่า ผลการตอบครั้งที่ 2 ของผู้เชี่ยวชาญ ท่านนั้นอยู่ในตำแหน่งใด เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญ ท่านนั้นได้ทบทวนคำตอบและตอบกลับอีกครั้ง ซึ่งในการตอบครั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนจะ ทราบว่าตนมี ความคิดเห็นแตกต่างหรือไม่ แตกต่างไปจากความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ทั้งหมดอย่างไรบ้าง ถ้ายอมรับความแตกต่างไม่ ต้องแก้ไขอะไร แต่ถ้าต้องการเปลี่ยนแปลงก็ให้ แก้ไข และให้แสดงเหตุผล ประกอบยืนยัน คำตอบเดิมนั้น (เป็นกระบวนการวิจัยด้วย เทคนิคเดลไฟล์รอบที่ 3)

4. นำผลที่ได้มาสรุปเป็นรูปแบบการ ดำเนินการของจังหวัดในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ในพื้นที่ติดต่อกับพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ โดยแบ่ง มาตรการเป็นด้านต่าง ๆ ดำเนินการวิเคราะห์ ทางสถิติ จัดหมวดหมู่ของข้อมูลเพื่อกำหนดเป็น มาตรการ เป็นข้อ ๆ ไป นำผลที่ได้ไปสรุปเป็น มาตรการเพื่อนำเสนอเป็นรูปแบบการจัดการ ของจังหวัดในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจในพื้นที่ ติดต่อกับพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ และนำผล การศึกษาที่ได้นำเสนอสำนักงานพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ช่วยพิจารณาผล การศึกษาและให้คำแนะนำ และรับรองผล เพื่อ การนำไปใช้ต่อไป

ผลการศึกษา

รูปแบบการจัดการของจังหวัดในการ ขับเคลื่อนเศรษฐกิจในพื้นที่ติดต่อกับพื้นที่

เศรษฐกิจพิเศษ : กรณีศึกษาจังหวัดสระแก้ว
จากการศึกษาเมื่อดำเนินการจนครบ

กระบวนการศึกษาวิจัยแล้ว จะมีองค์ประกอบ
ของรูปแบบที่ได้จากการศึกษาที่จากผลที่ได้จาก
การศึกษาทั้งสิ้นจำนวน 15 ด้าน ประกอบด้วย
ด้านที่ 1 ด้านการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน
ด้านที่ 2 ด้านการดำเนินการของเจ้าหน้าที่
ภาครัฐ ด้านที่ 3 ด้านนโยบายของภาครัฐ
ด้านที่ 4 ปัจจัยด้านแผนพัฒนาจังหวัดฉบับ
ปัจจุบัน ด้านที่ 5 ด้านบริบทของพื้นที่
ด้านที่ 6 ปัจจัยด้านกรรมสิทธิ์ที่ดิน ด้านที่ 7
ด้านโรงงานอุตสาหกรรมเดิม ด้านที่ 8 ปัจจัย
ด้านกระบวนการสร้างความรับรู้ และ ความ
ตระหนักให้กับประชาชน ด้านที่ 9 ปัจจัยด้าน
ชนิดข่าวสารและวิธีการที่ควรประชาสัมพันธ์
ด้านที่ 10 ปัจจัยด้านการสร้างเครือข่ายชุมชน
ด้านที่ 11 ปัจจัยด้านการแสวงหาความร่วมมือจาก
ภาคเอกชนและผู้ประกอบการ ด้านที่ 12
รูปแบบการจัดองค์กรของและการดำเนินการ
จาก เจ้าหน้าที่ของรัฐ ด้านที่ 13 ปัจจัยด้าน
การตั้งเป้าหมาย ด้านที่ 14 ปัจจัยด้านการ
สร้างห่วงโซ่คุณค่า และด้านที่ 15 ปัจจัยด้าน
การเตรียมความพร้อมของประชาชน ซึ่งปัจจัย
ทั้งหมดนี้ สามารถจัดแบ่งออกเป็นปัจจัยที่ใช้ใน
การขับเคลื่อนออกเป็น 4 ส่วนใหญ่ ๆ คือ 1.
ส่วนที่เป็นองค์ประกอบส่วนพื้นฐาน 2. ส่วนที่
เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อน
3. ส่วนทางด้านการดำเนินการ หรือ
กระบวนการเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อน 4. ส่วน
เป้าหมายในการดำเนินการ ซึ่งมีรายละเอียด
ดังต่อไปนี้

1. ส่วนพื้นฐาน

ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพื้นที่ติดต่อกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ : กรณีศึกษาจังหวัดสระแก้วนี้ มีปัจจัยที่เป็นพื้นฐานในการพัฒนา นอกเหนือจากปัจจัยที่เป็นปกติทั่วไปอยู่ 3 ประการคือ

1. ทางด้านบริบทของพื้นที่ ทั้งปัจจัยสภาพแวดล้อมทั้งภายในที่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม ซึ่งถือว่าเป็นพื้นฐานสำคัญในการที่ใช้ในการพัฒนาต่อยอดเพื่อให้สอดคล้องกับ การลงทุนที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อสร้างห่วงโซ่คุณค่าระหว่างอุตสาหกรรมใหม่กับวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชนเดิม

2. เรื่องกรรมสิทธิ์ที่ดิน เนื่องจากพื้นที่ในจังหวัดสระแก้วส่วนใหญ่แล้วที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ์ จึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ต้องได้รับการแก้ไข

3. เพื่อสร้างความมั่นใจในการลงทุน ผู้ประกอบการเดิมที่ดำเนินกิจการอยู่ในพื้นที่ในปัจจุบัน

2. องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อน ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับบุคคล 3 กลุ่ม คือ

2.1 **เจ้าหน้าที่รัฐ** การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ภาครัฐมีประเด็นย่อยที่เป็นองค์ประกอบในการดำเนินการอยู่ มีสิ่งที่จะต้องพิจารณา ประกอบด้วยหัวข้อเหล่านี้ คือ เจ้าหน้าที่ภาครัฐต้องทำงานโดยต้องมีการบูรณาการร่วมกันทำงาน การทำงานแยกส่วน ตามหน้าที่ของตนอาจเกิดความไม่สะดวกต่อการบริการประชาชน และ นักลงทุน สอดคล้องกับ ปิณรส มาลากุล ณ อยุธยา. (2551) ได้เขียนหนังสือเรื่อง “การพัฒนาองค์กร” หัวหน้าส่วนราชการต้องมีการกำหนดนโยบายที่แน่นอนในการวางแผนควรเป็นระยะยาวถึงแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงเจ้าหน้าที่ นโยบายต้องสามารถดำเนินการได้ต่อเนื่อง เจ้าหน้าที่ภาครัฐต้องเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้ดำเนินการขับเคลื่อนเศรษฐกิจมาเป็นผู้กำกับดูแล และ ส่งเสริมภาคเอกชนให้เป็นผู้ดำเนินการขับเคลื่อน

งานด้านเศรษฐกิจ และเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ต้องมีความจริงใจ ต้องมีเป้าหมายร่วมกัน และทำงานอย่างตรงไปตรงมา ต้องเป็นผู้ให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องการลงทุน มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบถึงการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่กำลังจะเกิดขึ้น

2.1.1 ด้านนโยบายของภาครัฐ

เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนทางด้านเศรษฐกิจของจังหวัดสระแก้ว ด้านนโยบายภาครัฐ มีประเด็นย่อยที่เป็นองค์ประกอบในการดำเนินการ ในเรื่องต่อไปนี้ นโยบายภาครัฐควรมีการพัฒนาศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ทุกฝ่ายในการลงทุน ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น นโยบายทางการศึกษา ต้องตอบสนองความต้องการของแรงงานในพื้นที่ในอนาคต การผลิตคนออกมาต้องสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาของจังหวัดในอนาคต นโยบายทางด้านสาธารณสุข โรงพยาบาล และบุคคลากร ต้องเพียงพอและพร้อมรับการขยายตัวของชุมชน เมื่อมีการลงทุน ทางภาครัฐต้องมีการสร้างฐานข้อมูล (Big Data) ให้พร้อมทุกส่วน ซึ่งจะสอดคล้องกับ วิชาญ ผลผล ,(2017), เรื่อง “SCB ฟันธง BIG DATA ในไทยโตกระฉูด ภาคธุรกิจเอามาใช้ทั้งเรื่อง งาน-เงิน-คน” เพื่อให้ประชาชน และผู้ลงทุนสามารถใช้งานได้โดยสะดวก การวางนโยบายต้องวางในระยะยาว มีความชัดเจน โปร่งใส ซึ่งจะสอดคล้องกับ ถวิลวดี บุรีกุล, (2546), มีความสอดคล้องกันทุกขั้นตอน และมีความต่อเนื่อง ไม่ถูกเปลี่ยนทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลง

ผู้ว่าราชการจังหวัด นโยบายภาครัฐควรให้ความสำคัญในการแก้ไข เรื่องกฎอัยการศึกในพื้นที่การลงทุน นโยบายภาครัฐ ต้องดำเนินการจัดสร้างโครงสร้างพื้นฐานให้พร้อม การดำเนินการตามนโยบายต่าง ๆ ต้องมีการประเมินติดตามผลการดำเนินงานอย่างจริงจัง และเป็นรูปธรรม ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ประทีป หมวกสกุล ,จรงค์ พลาคัย และ ทวี บุญภิรมย์,(2555) ซึ่งได้จัดทำ “โครงการวิจัย ประเมินผลแผนปฏิบัติงานการพัฒนาจังหวัดชายแดนใต้ พ.ศ. 2555 : พื้นที่จังหวัดนราธิวาส” นโยบายเรื่องการบริหารงาน ควรให้ทุกหน่วยงานราชการใช้ฐานข้อมูลเดียวกันในการให้บริการประชาชน เพื่อลดการทำงานซ้ำซ้อน และมีระบบแจ้งเตือนให้ประชาชนทราบ ในกรณีทำงานไม่ครบวงจร และ นโยบายภาครัฐต้องสนับสนุนให้เกิดอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากภาคการเกษตรที่เป็นพื้นฐานของจังหวัดอยู่แล้ว ทั้งนี้ตั้งแต่ ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำในระบบห่วงโซ่คุณค่า

2.1.2 ปัจจัยด้านแผนพัฒนาจังหวัดฉบับปัจจุบัน

ในการทำให้เกิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของจังหวัดสระแก้ว ปัจจัยด้านแผนพัฒนาจังหวัดฉบับปัจจุบัน มีประเด็นย่อยที่เป็นองค์ประกอบในการดำเนินการ ได้แก่ แผนพัฒนาจังหวัดฉบับปัจจุบัน ได้ดำเนินการตามแผน ที่มีการขับเคลื่อนบางส่วนแล้ว ควรดำเนินการต่อไปเพื่อความต่อเนื่อง แผนพัฒนาจังหวัดฉบับปัจจุบัน (ยุทธศาสตร์จังหวัดสระแก้ว, 2560) แผนงานบางส่วนไม่สอดคล้องกับบริบทในปัจจุบัน ควรมีการปรับปรุงแผนงานควรมีการกำหนดเป้าหมายที่เป็น

รูปธรรม สามารถวัดผลความสำเร็จออกมาเป็นตัวเลข ได้ชัดเจน ต้องตอบสนองความต้องการของชุมชน โดยการกำหนดเป็นนโยบาย และจัดทำแผนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนดังกล่าว การดำเนินการตามแผนงานดังกล่าว ต้องมีความโปร่งใส ตอบผู้มีส่วนได้เสียได้ทุกคำถาม และควรมีการมุ่งเน้นไปที่ Eastern Economic Corridor (EEC) เพื่อให้เกิดความเหมาะสมในการดำเนินการ

2.1.3 ปัจจัยด้านชนิดข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ ข่าวสารมีความสำคัญต่อความตระหนัก ความรับรู้ของประชาชน ดังนั้นประเภทของข่าวสารจึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่จะส่งผล ต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของจังหวัด ที่ต้องให้ประชาชนได้รับทราบเพื่อก่อให้เกิดการตื่นตัว ต่อการเปลี่ยนแปลง ของจังหวัด และพร้อมจะเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของจังหวัดต่อไป โดยมี มีประเด็นย่อยที่เป็นองค์ประกอบในการดำเนินการ ได้แก่ ข่าวสารเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะเกิดขึ้น ที่ให้ผลประโยชน์แก่ประชาชน ข่าวสารทางด้านปากท้อง ทางด้านการทำมาหากิน หรือข่าวสารที่ส่งผลกระทบต่อประชาชน ข่าวสารทางด้านเศรษฐกิจ เรื่องการเงิน และงบประมาณ จากทางภาครัฐ ส่วนรูปแบบการสื่อสารการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ในปัจจุบันก็เป็นสิ่งที่จะทำให้เกิดความรวดเร็ว และประชาชนให้การตอบสนองที่ตีมากขึ้น ซึ่งจะสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พนิดา เกรียงทวีทรัพย์,(2561) ได้ศึกษาถึง “รูปแบบการสื่อสารที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงานภายในองค์กร:กรณีศึกษา สำนักงาน

บริหารหนี้สาธารณะ” ข่าวสารทางด้านการฝึกอบรมและพัฒนาฝีมือแรงงาน และข่าวสารทางด้านการลงทุนของเอกชน เช่น ทำอะไร ผลิตอะไร ใช้วัตถุดิบที่คนในท้องถิ่นผลิตได้หรือไม่ เป็นต้น

2.1.4 รูปแบบการจัดองค์กรของและการดำเนินการจาก เจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการดำเนินการขับเคลื่อนเศรษฐกิจในพื้นที่ติดต่อกับเขตเศรษฐกิจพิเศษนี้ การประสานความร่วมมือระหว่างนักลงทุน ผู้ประกอบการ และการมีส่วนร่วมของประชาชน เครือข่ายชุมชน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีหน่วยงานประสานความร่วมมือดังกล่าว หน่วยงานภาครัฐจึงมีความสำคัญยิ่งในการดำเนินการตรงจุดนี้ ในการดำเนินการดังกล่าว มีประเด็นย่อยที่เป็นองค์ประกอบในการดำเนินการ พัฒนาในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ในรูปแบบของคณะกรรมการร่วม โดยมาจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยต้องพิจารณา รูปแบบการดำเนินการ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ควรมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่โดยตรง สอดคล้องกับ ปันนร มาลากุล ณ อยุธยา. (2551).หนังสือ “การพัฒนาองค์กร”. รูปแบบการดำเนินการ เจ้าหน้าที่ภาครัฐควรเป็นผู้สนับสนุนกำกับดูแล และปล่อยบทบาทในการขับเคลื่อนเป็นหน้าที่ของภาคเอกชน รูปแบบการดำเนินการ ต้องนำแนวคิดเดิมออกมา ผู้ว่าราชการจังหวัด ต้องทำหน้าที่เป็น CEO ต้องทำหน้าที่ควบคุมงานได้ทั้งหมด โดยโครงสร้างควรเป็นแนวระนาบ เพื่อให้การทำงานมีความยืดหยุ่นสูง เน้นเปิดความให้เสนอความคิดเห็น และสามารถสั่งการอนุมัติได้อย่างรวดเร็ว

สอดคล้องกับผลการศึกษาของ กรรณิการ์ สิทธิชัย, (2561) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับ “การจัดการองค์กรตามแนวคิด 7s ของ McKinsey ที่เอื้อต่อการเป็นองค์กรนวัตกรรม : กรณีศึกษาองค์กรที่ได้รางวัลองค์กรนวัตกรรมยอดเยี่ยม” รูปแบบการดำเนินการ เจ้าหน้าที่ภาครัฐควรต้องเป็นผู้ประสานงานให้ประชาชน และนักลงทุนมาร่วมมือกันให้ได้ โดยภาครัฐแต่ละส่วนรับผิดชอบในงานของตน รูปแบบการดำเนินการ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ทุก ๆ หน่วยงานทั้งจังหวัด ควรมีเป้าหมายในการทำงานเป็นเป้าหมายเดียวกันทั้งจังหวัด ต่างกันตรงการทำหน้าที่ในงานของตนในการสนับสนุนเป้าหมาย ซึ่งรูปแบบที่จัดตั้งอาจเป็นรูปแบบคณะกรรมการร่วมก็ได้

2.2 ประชาชน และเครือข่ายชุมชน

2.2.1 ด้านการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมของภาคประกอบด้วย ประเด็นย่อยที่เป็นองค์ประกอบในการดำเนินการได้แก่ ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการสร้างผลผลิตในท้องถิ่นให้สอดคล้องกับความต้องการของอุตสาหกรรม ประชาชนสอดคล้องกับ ถวิลวดี บุรีกุล, (2558) “ธรรมาภิบาล: หลักการเพื่อการบริหารรัฐกิจแนวใหม่” ประชาชนต้องรับทราบถึงประโยชน์ที่จะได้รับ จากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ รัฐต้องส่งเสริมในการสร้างผู้นำชุมชน เพื่อที่จะทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นกลยุทธ์สำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับ นวพร ประสมทอง, (2559) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ “สภาพของกระบวนการมีส่วนร่วมในการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม

และครอบครัวเข้มแข็งและปัญหาของธุรกิจครอบครัวในการดำเนินงานนวัตกรรม” ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นเมื่อมีการลงทุนในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ เพื่อป้องกันการมีปัญหาระทบกระทบทั้งกันในภายหลัง

2.2.2 ปัจจัยด้านกระบวนการสร้างความรับรู้ และ ความตระหนัก ให้กับประชาชน กระบวนการนี้ถือเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของจังหวัด ความเข้าใจ ถึงการเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะเกิดขึ้น ของประชาชนในพื้นที่ติดต่อกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อการมีส่วนร่วมของประชาชน สอดคล้องกับ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน, (2558) ได้จัดทำคู่มือ “การรับรองสถานภาพการเป็นองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน กรุงเทพฯ : สำนักสนับสนุนสภาพองค์กรชุมชน 2558” ในการดำเนินการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ นั้นควรมีการดำเนินการในเรื่อง การสร้างความรับรู้ ความตระหนัก และ ความเข้าใจ ถึงการเปลี่ยนแปลงที่กำลังเกิดขึ้น โดยภาครัฐ ควรมีการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ประชาชนรับรู้ว่ามีสิ่งใดเปลี่ยนแปลง และเพื่อให้ประชาชนได้ตระหนักถึงบทบาทของตนในฐานะต้นน้ำในระบบห่วงโซ่คุณค่าด้วย ควรเน้นที่ผู้นำชุมชนก่อน โดยการใช้เครือข่ายชุมชนเดิม และต้องสร้างทัศนคติให้เหมาะสมแก่การพัฒนาด้วย

2.2.3 ปัจจัยด้านการสร้างเครือข่ายชุมชน เพื่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของจังหวัด โดยให้ประชาชนส่วนใหญ่ได้มีเศรษฐกิจที่ดีขึ้น ทุกครัวเรือน เพื่อความสะดวกในการขับเคลื่อน สอดคล้องกับ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ,

(2558) คู่มือ “การรับรองสถานภาพการเป็นองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน กรุงเทพฯ : สำนักสนับสนุนสภาพองค์กรชุมชน 2558” การสร้างเครือข่ายจึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ต้องมีการดำเนินการโดยการพัฒนาแกนนำของชุมชนให้มีความเข้มแข็งกระตือรือร้น พร้อมทั้งจะให้ความร่วมมือในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจกับภาครัฐ ซึ่งสอดคล้องกับ ทักษญา สง่าโยธิน. (2560). ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน” ซึ่งในจังหวัดสระแก้ว ควรมีการดำเนินการโดย การรื้อฟื้นเครือข่ายชุมชนเดิม ที่มีการจัดตั้งแล้ว ในจังหวัดให้กลับมาทำกิจกรรมใหม่ ส่งเสริมให้เครือข่ายเข้มแข็ง และให้เกิดความร่วมมือระหว่างชุมชนเครือข่ายชุมชนต้องเป็นผู้ประสานงาน เพื่อให้ทุกฝ่ายสามารถดำเนินการในส่วนของตนได้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทุกฝ่าย และต้องส่งเสริมให้เครือข่ายชุมชน สามารถจะดำเนินการสร้างผลผลิต สร้างรายได้ สามารถพึ่งตนเองได้ โดยผลผลิตสอดคล้องกับความต้องการของอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่

2.2.4 ปัจจัยด้านการเตรียมความพร้อมของประชาชนในพื้นที่ ประชาชนในพื้นที่ เป็นกลุ่มคนที่จะได้รับผลกระทบโดยตรง ทั้งในเรื่องการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น สภาพการดำเนินชีวิตก็จะเปลี่ยนไป เมื่อมีการลงทุน มีการพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐานเข้าไปในพื้นที่สิ่งเหล่านี้จะทำให้วิถีชีวิตของชุมชนเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นการเตรียมความพร้อมจึงเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ โดยต้องมีการเตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ ดังนี้คือ กลุ่มประชาชนในพื้นที่ ต้องมีส่วนร่วม ซึ่งจะเป็นภาคีเครือข่าย

โดยต้องสร้างผู้นำในการขับเคลื่อนสอดคล้องกับลิขิตา เฉลิมพลโยธิน, (2561) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง “ถอดรหัสการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งบ้านเขาเต่าอำเภอหัวหิน จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์” โดยภาครัฐจะทำหน้าที่กำกับดูแล ส่วนการขับเคลื่อน เป็นหน้าที่เอกชน ในการที่จะเป็นส่วนหนึ่งในห่วงโซ่คุณค่า กลุ่มประชาชนในพื้นที่ต้องปรับตัวเพื่อให้ความรู้เท่าทันเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ต้องเป็นคนที่ชวนขวนขวายหาความรู้ใหม่ ๆ ซึ่งจะสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุนิษา กลิ่นขจร,(2561) ได้ศึกษาเรื่อง “การพัฒนาารูปแบบการจัดการท่องเที่ยววิถีถิ่นวิถีไทยเพื่อสร้างอัตลักษณ์ใหม่ของเส้นทางการท่องเที่ยวเมืองร้อยเกาะ” ประชาชนต้องพัฒนาตนเองในการสร้างผลผลิตให้ตรงกับความต้องการของตลาด ซึ่งจะทำให้มีรายได้มากขึ้น เศรษฐกิจครัวเรือนดีขึ้น และส่งผลกระทบต่อรายได้ของจังหวัดมากขึ้น และ กลุ่มประชาชนในพื้นที่ ต้องได้รับการส่งเสริมทางด้านความรู้พื้นฐานในการบริหารการเงินการแนวคิดในการใช้ชีวิต

2.3 ผู้ประกอบการและนักลงทุน

2.3.1 ปัจจัยด้านความร่วมมือจากภาคเอกชนและผู้ประกอบการ ในการศึกษาารูปแบบการจัดการจังหวัดในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพื้นที่ติดต่อกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ กรณีศึกษาจังหวัดสระแก้ว ได้ยกปัจจัยด้านนโยบายภาครัฐที่มีการประกาศพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษสระแก้วมาเป็นสิ่งตั้งต้น ซึ่งทางรัฐบาลหวังให้มีการลงทุนจากนักลงทุน และเพื่อการกระจายรายได้จากการลงทุนสู่ชุมชนในพื้นที่ การได้รับความร่วมมือ

จากนักลงทุน จึงเป็นส่วนสำคัญยิ่ง ซึ่งการสร้าง
 ความร่วมของภาคเอกชนและผู้ประกอบการใน
 พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ จำเป็นต้องสร้างเป็น
 ข้อตกลงระหว่างผู้ประกอบการและชุมชน ซึ่ง
 การดำเนินการควรทำในพื้นที่หลาย ๆ ส่วน
 และควรเป็นการระดมสมองเพื่อสร้างเป็น
 ข้อตกลง โดยภาครัฐต้องมีความจริงจัง และ
 ตั้งใจจริง ในการดำเนินการให้เป็นรูปธรรม นัก
 ลงทุนควรมีแนวคิดในการที่เป็น Profit sharing
 แบ่งปันผลประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งจะสอดคล้อง
 กับผลการศึกษาของ ชาญวิทย์ ชัยกันย์, (2561)
 เรื่อง “แนวคิดการแบ่งปันผลประโยชน์ (Benefit
 Sharing) กับการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทาง
 สิ่งแวดล้อม: กรณีศึกษาเปรียบเทียบกฎหมาย
 สหรัฐอเมริกา”

3. ส่วนทางด้าน การดำเนินการ หรือ กระบวนการเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อน ประกอบด้วย 3 เรื่องคือ

3.1 การสร้างความรับรู้ และ ความตระหนัก ให้กับประชาชน

กระบวนการนี้ถือเป็นอีกหนึ่งปัจจัย
 สำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของจังหวัด
 การ ความเข้าใจ ถึงการเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะ
 เกิดขึ้น ของประชาชนในพื้นที่ติดต่อกับเขต
 เศรษฐกิจพิเศษ เพื่อการมีส่วนร่วมของประชาชน
 ในการดำเนินการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ นั้น มี
 ประเด็นย่อยที่เป็นองค์ประกอบในการ
 ดำเนินการ คือ การสร้างความรับรู้ ความ
 ตระหนัก และ ความเข้าใจ ถึงการเปลี่ยนแปลงที่
 กำลังเกิดขึ้น ภาครัฐควรมีการ ประชาสัมพันธ์
 เพื่อให้ประชาชนรับรู้ว่ามีสิ่งใดเปลี่ยนแปลง
 และเพื่อให้ประชาชนได้ตระหนักถึงบทบาทของ
 ตนในฐานะต้นน้ำในระบบห่วงโซ่มูลค่าด้วย ซึ่ง

จะสอดคล้องกับผลการศึกษาของ จริญญาโรจน์
 สุทธนะ.(2553). เรื่อง “ห่วงโซ่มูลค่าด้านการ
 บริการสาธารณสุขของเทศบาลตำบลสันทราย
 หลวง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่” โดย
 เน้นที่ผู้นำชุมชนก่อน โดยการใช้เครือข่ายชุมชน
 เดิม สร้างทัศนคติให้เหมาะแก่การพัฒนาด้วย

3.2 การประชาสัมพันธ์ ข่าวสารมีความสำคัญ

ต่อความตระหนัก ความรับรู้ของประชาชน
 ดังนั้น ประเภทของข่าวสารและวิธีการสื่อสารก็
 เป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งปัจจุบันเทคโนโลยีด้านการ
 สื่อสารมีความทันสมัยการใช้สื่อสังคมออนไลน์
 จึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่จะส่งผลให้เกิดการ
 ขับเคลื่อน ซึ่งสอดคล้องกับ พนิดา เกรียงทวี
 ทรัพย์,(2561) “รูปแบบการสื่อสารที่มี
 ความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงานภายใน
 องค์กร: กรณีศึกษา สำนักงานบริหารหนี
 สาธารณะ” ต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของ
 จังหวัด ที่ต้องให้ประชาชนได้รับทราบเพื่อ
 ก่อให้เกิดการตื่นตัว ต่อการเปลี่ยนแปลง ของ
 จังหวัด และพร้อมจะเข้ามามีส่วนร่วมในการ
 ดำเนินการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของจังหวัดต่อไป

3.3 การประสานความร่วมมือ

ปัจจัยด้านความร่วมมือจากภาคเอกชน
 และผู้ประกอบการ ในการศึกษาการขับเคลื่อน
 เศรษฐกิจในครั้งนี้ การสร้างความร่วมของ
 ภาคเอกชนและผู้ประกอบการในพื้นที่เขต
 เศรษฐกิจพิเศษ จำเป็นต้องสร้างเป็นข้อตกลง
 ระหว่างผู้ประกอบการและชุมชน โดยภาครัฐจะ
 ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงาน ให้ทั้งสองฝ่ายได้
 บรรลุข้อตกลง ในการที่จะดำเนินการพัฒนาห่วง
 โซ่มูลค่า การดำเนินการภาครัฐต้องปฏิบัติอย่าง

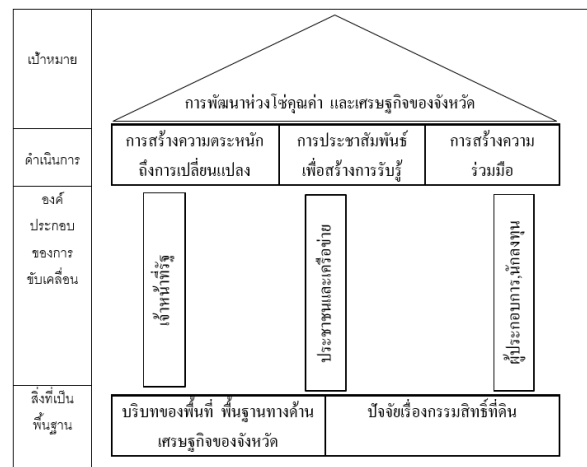
มีธรรมาภิบาล มีความโปร่งใส ซึ่งจะสอดคล้องกับ ถวิลวดี บุรีกุล,(2558), “ธรรมาภิบาล : กลไกสำคัญในการปฏิรูปเพื่อพัฒนาประเทศ” ในการดำเนินการให้เป็นรูปธรรม ต้องมีการสร้างจิตสำนึกให้พนักงาน ให้มีแนวคิดในการที่เป็น Profit Charring แบ่งปันผลประโยชน์ร่วมกัน ต้องสร้างจุดที่เกิดผลประโยชน์ร่วมกัน ทั้งเอกชนผู้ลงทุน และ ประชาชนในพื้นที่ ซึ่งการดำเนินการต้องมีหน่วยงานเพื่อทำหน้าที่ประสานงาน ทำหน้าที่เป็นแกนหลัก หรือเป็นพี่เลี้ยงระหว่างชุมชนและผู้ลงทุน

4. ด้านเป้าหมาย

4.1 การพัฒนาห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain)

ผู้ประกอบการในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ กับ ประชาชนในพื้นที่ติดต่อกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ การสร้างห่วงโซ่คุณค่า ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของจังหวัด โดยเฉพาะพื้นที่ติดต่อโดยรอบ ถือเป็นฐานสำคัญในการกระจายรายได้สู่ภาคประชาชน สู่ชุมชน ดังนั้นการส่งเสริมการสร้างห่วงโซ่คุณค่ามีองค์ประกอบในการพิจารณาดำเนินการ ได้แก่ การสร้างห่วงโซ่คุณค่า ควรสร้างทั้งทางตรงและทางอ้อม มีความเป็นไปได้ ต้องแยกเป็นกลุ่ม ๆ ไป และสร้างข้อตกลงกับโรงงานอุตสาหกรรม สอดคล้องกับ จรูญโรจน์ สุทธนะ.(2553).ได้ศึกษาเรื่อง “ห่วงโซ่คุณค่าด้านการบริการสาธารณสุขของเทศบาลตำบลสันทรายหลวง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่” การสร้างห่วงโซ่คุณค่า ต้องให้ความสำคัญกับภาคเอกชน และ ประชาชน มากขึ้น ในการดำเนินการโดย

เจ้าหน้าที่รัฐเป็นผู้นำในการประสานงานให้เกิดความร่วมมือซึ่งกันและกันระหว่างเอกชนและกลุ่มชุมชน การสร้างห่วงโซ่คุณค่า ต้องให้มีการพัฒนาให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ส่งเสริมอุตสาหกรรมที่เป็นการต่อยอดกับการสิ่งทีจังหวัดหรือประชาชนดำเนินการอยู่ ซึ่งจะสอดคล้องกับผลการศึกษาของ น้ำฝน ใจดี.(2557) เรื่อง “แนวทางของการพัฒนาห่วงโซ่คุณค่าของมังคุดเพื่อการส่งออก ในเขตภาคตะวันออก” เช่น การเกษตร การท่องเที่ยว และ ณ เวลานี้ ควรพัฒนาห่วงโซ่คุณค่าในอุตสาหกรรมเดิมให้เกิดความเจริญ ประชาชนถือเป็นต้นน้ำระบบห่วงโซ่คุณค่า จำเป็นต้องมีความตระหนักถึงคุณภาพ ของผลผลิตที่จะส่งต่อให้ห่วงโซ่คุณค่าระดับกลางน้ำต่อไป จากผลการศึกษาสามารถนำมาสร้างเป็นรูปแบบได้ดังรูปข้างล่างนี้

รูปที่ 2 รูปแบบการจัดการของจังหวัดในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพื้นที่ติดต่อกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ

จากรูปแบบข้างต้น จะพบว่า จังหวัดสามารถจัดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจได้โดยผ่านกลุ่มคน 3 กลุ่ม คือ

1. เจ้าหน้าที่รัฐ ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงาน ทั้งด้านของชุมชน และประชาชน ให้เกิดการรวมตัวรวมกลุ่มกัน ในการสร้างผลิตภัณฑ์หรือบริการที่สามารถตอบสนองความต้องการของภาคอุตสาหกรรม และประสานด้านผู้ประกอบการในการเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการที่ซื้อวัตถุดิบ บริการในส่วนที่ชุมชนหรือประชาชนในพื้นที่ติดต่อกับพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษตั้งอยู่

2. ประชาชนในพื้นที่ติดต่อกับพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ ต้องตระหนักรู้ถึงการเปลี่ยนแปลง ที่จะมีการลงทุนอย่างมากมาตามมา และสร้างองค์ความรู้ พัฒนาฝีมือให้สอดคล้องกับความต้องการของอุตสาหกรรม และหรือสร้างผลิตภัณฑ์หรือบริการที่จะสามารถจะขายหรือบริการให้กับอุตสาหกรรมที่มาลงทุนในพื้นที่ได้ โดยให้ต่อเนื่องใน ห่วงโซ่คุณค่า ที่อุตสาหกรรมนั้น ลงทุน

3. ผู้ประกอบการ และ นักลงทุน ให้ความร่วมมือกับภาครัฐในการส่งเสริมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของชุมชน โดยเป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่คุณค่า โดยผลการศึกษาสอดคล้องกับน้ำฝน ใจดี. (2557) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง “แนวทางของการพัฒนาห่วงโซ่คุณค่าของมังคุดเพื่อการส่งออก ในเขตภาคตะวันออก” ในชุมชนได้ เช่น รับซื้อผลผลิตจากชุมชนเพื่อเป็นวัตถุดิบ หรือ ซื้อบริการจากชุมชน เช่น ซื้อผัก ผลไม้เพื่อวัตถุดิบในการผลิต หรือการซื้อบริการของชุมชนในการจัดการบริการขนส่งสินค้า เป็นต้น ซึ่งการดำเนินงานตามรูปแบบข้างต้น จะสามารถช่วยให้ชุมชนมีความเจริญ รายได้กระจายไปสู่คนหมู่มาก ลดความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้ ลง

ได้ ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวจะสามารถทำให้ทุกกลุ่มคนที่มีความสามารถหลากหลายสามารถมีงานทำเกิดความมั่นคงในพื้นที่ยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการของจังหวัดในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพื้นที่ติดต่อกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ : กรณีศึกษาจังหวัดสระแก้ว มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย รูปแบบการจัดการของจังหวัดในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพื้นที่ติดต่อกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ: กรณีศึกษาจังหวัดสระแก้ว นี้สามารถนำไปประยุกต์เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนของเศรษฐกิจ ทั้งในภาพรวมของประเทศ ทำให้ GDP ของประเทศเจริญเติบโตขึ้น และสามารถลดความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้ ระหว่างผู้มีรายได้สูงที่เป็นนักลงทุน กับชาวบ้านหรือชุมชน ซึ่งมีรายได้ไม่สูงได้ ช่วยให้รายได้กระจายสู่คนส่วนใหญ่ ซึ่งการดำเนินการที่เกี่ยวข้องทางด้านนโยบาย จะประกอบด้วย

- 1) นโยบายเรื่องการจัดการศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จให้มีประสิทธิภาพ เนื่องจากการจัดการศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ ในปัจจุบันทางจังหวัดได้มีการตั้งศูนย์ขึ้นมาแล้ว แต่ไม่มีผู้มาปฏิบัติหน้าที่ ในการดำเนินการอยู่ในปัจจุบันเป็นการจัดเจ้าหน้าที่ไปนั่งเพื่อรับข้อมูลเพียงอย่างเดียว ยังไม่สามารถดำเนินการให้เกิดความเบ็ดเสร็จในที่เดียว
- 2) นโยบายเรื่องการเตรียมความพร้อมทางด้านฝีมือแรงงาน ในปัจจุบันการลงทุนในภาคเอกชนที่ลงทุนในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษยังไม่เกิดเป็นรูปธรรมขึ้นมา แต่ภายใต้บริบทของจังหวัดที่มีพื้นที่ติดต่อชายแดน มีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมหลาย ๆ แห่ง

การเตรียมความพร้อมทางด้านของประชาชนในพื้นที่ ควรมีการให้ความรู้ ฝึกอบรม เพื่อพัฒนาทักษะ ฝีมือในเรื่องที่เกี่ยวข้อง 3) นโยบายเรื่อง การจัดการที่ดินที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ ทางภาครัฐ ควรมีแนวทางในการแก้ไข ปัญหาเหล่านี้ เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดเป็นที่ไม่มี เอกสารสิทธิ์ ทำให้นักลงทุนไม่มีความมั่นใจใน การลงทุน 4) นโยบายเกี่ยวกับการบูรณาการใน การทำงาน โดยการกำหนดเป้าหมายใหญ่ใน จังหวัดเป็นเป้าหมายเดียวกัน และเจ้าหน้าที่แต่ละฝ่ายที่มาทำงาน ต่างคนต่างทำหน้าที่ของ ตนเองให้ตอบสนองต่อเป้าหมายใหญ่ของจังหวัด ที่ตั้งเป้าไว้ ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานตาม เป้าหมายสามารถขับเคลื่อนไปได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งปัจจุบันในการดำเนินงานต่างคนต่างมีหน้าที่ ตามเป้าหมายหลัก ๆ ของหน่วยงานส่วนกลาง ของตนเอง ทำให้งานที่ตอบสนองเป้าหมายของ จังหวัดเป็นงานรอง ๆ ลงไป 5) นโยบายการ ทำงาน ต้องมีเป้าหมาย และกระบวนการทำงาน อย่างมีธรรมาภิบาลเป็นที่ตั้ง งานที่ดำเนินการ ต้องมีความโปร่งใส มีความเท่าเทียมกัน มี ความคุ้มค่า ในการให้บริการ 6) นโยบายที่ ส่งเสริมให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลทุก ประเภทอย่างเท่าเทียม ทุกหน่วยงานของ ภาครัฐต้องดำเนินการจัดทำระบบข้อมูล และ สืบค้นที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ (Big Data) ทั้งข้อมูลทางด้านการศึกษา การค้า การลงทุน ด้านแรงงาน ด้านความต้องการของตลาด เป็นต้น 7) การกำหนดนโยบาย ควรเป็นนโยบายที่ สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องในระยะยาว ๆ โดยไม่ถูกปรับเปลี่ยน เมื่อมีการเปลี่ยนตัว หรือ โยกย้ายผู้ว่าราชการจังหวัด 8) การจัดทำ แผนงานพัฒนาจังหวัดทุก ๆ รอบ 4 ปี การ ดำเนินการควรมีการสำรวจหาข้อมูลจริง ๆ เพื่อให้ได้ความต้องการของ ประชาชนจริง ๆ และแผนงานควรสามารถวัดผลสำเร็จที่ออกมา เป็นรูปธรรมได้อย่างแท้จริง 9) ด้านการ ประชาสัมพันธ์ข่าวสารที่ประชาชนในพื้นที่ควร

ทราบ ควรมีช่องประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย ซึ่งปัจจุบันมีการใช้สื่อออนไลน์กันอย่าง กว้างขวาง ทางภาครัฐควรประยุกต์ใช้เช่นกัน ส่วนข่าวสารด้านต่างที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ ทางทำมาหาได้ของประชาชน หรือข่าวสาร ทางด้านการพัฒนาขับเคลื่อนเศรษฐกิจต่าง ๆ ควรมีการจัดการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ทุกระดับ 10) ในการจัดหน่วยงานภาครัฐที่จะเป็นหน่วยงาน ขับเคลื่อนหรือดำเนินการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ หน่วยงานควรเป็นหน่วยงานเกิดจากคนหลาย หน่วยงาน มารวมตัวกันเพื่อเป้าหมายเดียวกัน ซึ่งแต่ละคนแต่ละหน่วยงานที่มารวมตัวกันนี้จะ ถือกฎหมายคนละฉบับ เช่น จาก กรมส่งเสริม อุตสาหกรรม จากเกษตรจังหวัด จากพาณิชย์ จังหวัด จากแรงงานจังหวัด จากกรมโรงงาน อุตสาหกรรม ซึ่งถ้าพิจารณาตามอำนาจหน้าที่ ของแต่ละหน่วยงานแล้วจะแตกต่างกัน เมื่อมา รวมตัวกันเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจแล้ว จะทำให้ เกิดพลังสามารถทำให้เกิดความร่วมมือจากทุก ส่วนที่หน่วยงานนี้ประสานงานด้วย ซึ่งในการ ทำงานควรมีเป้าหมายเดียวกัน ผู้บังคับบัญชา ควรเป็นคนเดียวกัน บริหารงานในแนวระนาบ 11) เรื่องของการเตรียมความพร้อมของ ประชาชนในพื้นที่ ควรมีนโยบายที่จัดการให้ ความรู้แก่ประชาชน เพื่อให้มีความรู้ มีทัศนคติ ที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น สามารถจัดการ กับ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี ซึ่ง ในอดีตที่ผ่านมาประชาชนไม่มีความรู้เท่าทันการ เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างทันท่วงที ทำให้ หลาย ๆ คนเสียโอกาสในการสร้างรายได้ เช่น เมื่อมีการจะประกาศเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ จะมึงบประมาณมาสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐาน ให้เกิดความเจริญในท้องถิ่นขึ้น ก็จะมีนายหน้า มาขอซื้อที่ดินจากชาวบ้าน ซึ่งชาวบ้านส่วนใหญ่ไม่ทราบว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงอะไร ทำให้ได้ขายที่ดินในราคาที่ถูก เมื่อทางภาครัฐ สร้างถนน ราคาที่ดินสูงขึ้น แต่ชาวบ้านไม่มีที่ดิน

อยู่ในมือแล้ว เป็นต้น 12) การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ โดยรวมตัวเป็นชุมชน เป็นเครือข่ายซึ่งในปัจจุบันได้มีชุมชน มีเครือข่ายในจังหวัดอยู่หลายแห่งแล้ว ควรดำเนินการส่งเสริมให้มีความเข้มแข็ง การสร้างให้ประชาชนสามารถรวมตัวเป็นเครือข่าย มีส่วนร่วมในการจัดการของจังหวัด จะทำให้จังหวัดสามารถดำเนินการตอบสนองตามความต้องการของประชาชน ของชุมชนได้ ตรงตามความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ ซึ่งจะช่วยลดปัญหาความขัดแย้ง ในการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐ ช่วยให้มีการทำงานที่มีการตรวจสอบโดยประชาชน ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งในการ สร้างธรรมาภิบาล 13) การสร้างความร่วมมือทุกฝ่าย การพัฒนาเศรษฐกิจเป็นสิ่งที่ไม่สามารถทำให้เกิดขึ้นได้โดยลำพังจากคนใดคนหนึ่ง หรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย ซึ่งจากการศึกษาครั้งนี้ จะต้องประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1. เจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เป็นแกนกลางในการประสานความร่วมมือ 2. ประชาชนในพื้นที่ หรือชุมชน และ 3. ผู้ประกอบการ หรือนักลงทุน 14) ส่งเสริมพัฒนาห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ระหว่างผู้ประกอบการในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ กับ ประชาชนในพื้นที่ติดต่อกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ การสร้างห่วงโซ่คุณค่า ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของจังหวัด

บรรณานุกรม

- กรรณิการ์ สิทธิชัย. (2561). การจัดองค์กรตามแนวคิด 7s ของ McKinsey ที่เอื้อต่อการเป็นองค์กรนวัตกรรม กรณีศึกษาองค์กรที่ได้รางวัลองค์กรนวัตกรรมยอดเยี่ยม. *Veridian E-Journal*, 11(3), 1419.
- จรรยาโรจน์ สุทธนะ. (2553). *ห่วงโซ่คุณค่าด้านการบริการสาธารณสุขของเทศบาลตำบลสันทรายหลวง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชาญณรงค์ ไชยโสตา. (2557). *การวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่าการผลิตและ การตลาดข้าวเหนียวขาวงา ภาพลึนธ์อย่างยั่งยืน*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ชาญวิทย์ ชัยกันย์. (2561). แนวคิดการแบ่งปันผลประโยชน์ (Benefit sharing) กับการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางสิ่งแวดล้อม: กรณีศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายสหรัฐอเมริกา. *วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 11(2), 7.
- โชติกา ชุ่มมี และ ศรีนรินทร์ เผ่าพงษ์ไพบูลย์. (2558). *เขตเศรษฐกิจพิเศษ ... Roadmap ประเทศ และ โอกาสทองที่ต้องจับตาจริงหรือ? เข้าถึงได้จาก*
<https://www.scbec.com/th/detail/product/1166>
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2546). ธรรมาภิบาล: หลักการเพื่อการบริหารรัฐกิจแนวใหม่. *วารสารสถาบันพระปกเกล้า*, 1(2), 6.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2558). *ธรรมาภิบาล: กลไกสำคัญในการปฏิรูปเพื่อพัฒนาประเทศ*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- ทักษญา สง่าโยธิน. (2560). ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน. *วารสารวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์บูรพาปริทัศน์*, 12(2), 11.
- นวพร ประสมทอง. (2559). สภาพของกระบวนการมีส่วนร่วมในการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมและครอบครัวเข้มแข็งและปัญหาของธุรกิจครอบครัวในการดำเนินงานนวัตกรรม. *วารสารวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์บูรพาปริทัศน์*, 11(2), 63.
- น้ำฝน ใจดี. (2557). *แนวทางของการพัฒนาห่วงโซ่คุณค่าของมังคุดเพื่อการส่งออก ในเขตภาคตะวันออก*. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก
- ประทีป หมวกสกุล ,จรงค์ พลาศัย และ ทวี บุญภิรมย์. (2555). โครงการวิจัยประเมินผลแผนปฏิบัติงานการพัฒนาจังหวัดชายแดนใต้ พ.ศ. 2555: พื้นที่จังหวัดนราธิวาส. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์*, ฉบับพิเศษ 2556,53.
- ปิ่นรส มาลากุล ณ อยุธยา. (2551). *การพัฒนาองค์กร (พิมพ์ครั้งที่ 1)*. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนานโยบายและการจัดการ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พนิดา เกรียงทวีทรัพย์. (2561). รูปแบบการสื่อสารที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงานภายในองค์กร: กรณีศึกษา สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ. *Veridian E-Journal*, 11(3), 3374.
- ยุทธศาสตร์จังหวัดสระแก้ว. (2560). *แผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว พ.ศ. 2561-2564*. กลุ่มงานยุทธศาสตร์จังหวัดสระแก้ว .
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2560, วันที่ เดือน). ราชกิจจานุเบกษา. หน้า 1 เล่มที่ 134 40 ก. (2560).

- ลดาวัล คำภา. (2559). *ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี Sustainable Development Goals และแผนฯ 12 ของประเทศ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เอทีเอส ลุมพินี กรุงเทพฯ. เอกสารบรรยาย.
- วิธาน เจริญผล. (2561). *SCB พันธง BIG DATA ในไทยโตกระฉูด ภาคธุรกิจเอามาใช้ทั้งเรื่อง งาน-เงิน-คน*. เข้าถึงได้จาก <https://www.brandbuffet.in.th/2017/11/bigdata-strategic-beyond-marketing-tool/>
- วิลาศ อรุณศรี. (2559). *ภาพรวมยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี พ.ศ. 2560 – 2579*. เอกสารบรรยาย นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่น 59.
- วุฒิสาร ตันไชย. (2559). การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษในพื้นที่แม่สอด: ความเป็นมาและความท้าทาย. *ธุรกิจปริทัศน์*, 8(2), 1.
- ศักดิ์ ดิเดชา. (2558). *แนวทางการพัฒนานโยบายเพื่อความสามารถในการแข่งขันของเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด*. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา
- สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน. (2558). *คู่มือการรับรองสถานภาพการเป็นองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานสนับสนุนสภาองค์กรชุมชน.
- สิงค์ วิเศษพจนกิจ. (2559). *ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี พ.ศ. 2560 – 2579 มิติด้านความมั่นคงในยุทธศาสตร์ชาติ*. เอกสารบรรยาย นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่น 59.
- สุนิษา กลิ่นขจร. (2561). การพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยววิถีถิ่น วิถีไทยเพื่อสร้างอัตลักษณ์ใหม่ของเส้นทางท่องเที่ยวเมืองร้อยเกาะ. *Veridian E-Journal*, 11(3), 3228.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). *สรุปสาระสำคัญ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564*. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- Ghorbani, A., Raufirad, V., Rafiaani, P., & Azadi, H. (2015). *Ecotourism sustainable development strategies using SWOT and QSPM model: A case study of Kaji Namakzar Wetland, South Khorasan Province, Iran*. *Tourism Management Perspectives*, 16, 290-297. doi:<http://doi.org/10.1016/j.tmp.2015.09.005>